

BAIBA ZĪLE

ALMA—
PASAULES MALA



BAIBA ZĪLE

ALMA—
PASAULES MALA



821.174-31
Zi 479



Kultūras ministrija

Grāmata tapusi un izdota ar Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstu.

Vāka dizaina autore **Natālija Kugajevska**

Vāka ilustrācijai izmantots attēls [natashasergeeva/depositphotos.com](https://depositphotos.com/aallm/depositphotos.com)
[aallm/depositphotos.com](https://depositphotos.com/aallm/depositphotos.com)

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Baiba Zīle, 2021

© Literārā apdare, izdevums, mākslinieciskais noformējums,

Apgāds Zvaigzne ABC, 2021

ISBN 978-9934-0-9710-2

I

ARINA – BARIKĀDES





“Atvainojiet, kur atrodas *LENINS HOTEL*?”

Sieviete, kuru biju uzrunājis, noskurinājās. Ne dēļ atsaucēs uz revolūcijas tēvu un padomju mantojumu, vienkārši viņa bija apmēram manas mātes vecumā un nerunāja angļiski. Pa ielu gāja divi pusaudzī ar skeitiem, viņiem jautāt būtu vēl bezjēdzīgāk. Sasodītais lādētājs! Biju taču apņēmis to vienmēr nēsāt līdzī, bet kā parasti aizmirsu viesnīcā. Rīgas kartes man, protams, nebija, jo viss taču ir telefonā, un cilvēki, izņemot pensionārus un bērnus, acīmredzot šajā rajonā nestaigā. Gerda nebija varējusi atrast neizteiksmīgāku vidi, kur mums satikties. Apkārt pletās nolaistas padomju laikā būvētas divstāvu un trīsstāvu mājas, pa vidu kā spoži uzkrāsotas lūpas uz pagirainas sejas slējās pelēka jaunbūve ar milzu logiem, bet tūlīt aiz tās – fabrika ar pirmajos stāvos iekārtotiem birojiem. Pēc manas izpratnes, *LENINS HOTEL* vajadzēja atrasties tieši vecajā fabrikā, tādās ēkās arī Frankfurtē iekārtojās visādi teātri, *pop-up* mākslas galerijas un dīvainu performanču vietas. Bet nekā. Fabrikā atradu tikai nelielu kioska tipa pārtikas veikalu, kurš bija ciet. Un pats *LENINS HOTEL* taču bija nevis dīvainu performanču vieta, bet gan trīszvaigžņu viesnīca, kura aicināja “pavadīt brīvdienas autentiskā padomju interjerā”.

Glābiņš nāca no pavisam necerētas puses. Tas bija jauns vīrietis svītrainā jakā, kurš pats mani uzrunāja angļiski, kad kārtējo reizi mēģināju reanimēt telefonu.

“Vai varu kā palīdzēt?”

Sāku viņam stāstīt, ka meklēju *LENINS HOTEL*, vīrietis gan arī nezināja, kur tas ir, toties izvilka savu *iPhone*, ātri atvēra *Google maps* un norādīja uz zaļu ēku apmēram trīs-simt metru no jaunbūves.

“Bet tā nav tā māja, viesnīcas adrese ir iekšpagalmā.” Un, lai vēl pastiprinātu eņģeļa efektu, vīrietis, sadzirdējis manu akcentu, ierunājās vāciski: “Ejiet vien iekšā, pagalma adrese droši vien nav īstā. Jā, es nodzīvoju sešus gadus netālu no Dortmundes.”

Un, tiešām, paejot garām stiklotajai jaunceltnei, kas mirdzēja nedabiskā spožumā, – tikai tagad pamanīju, ka daļa stalažu šajā pusē vēl nebija novāktas, – atklājās četrstāvu nams ar palielu izkārti un sarkanu zvaigzni jumta korē *LENINS HOTEL*.

Acīmredzot ēka iepriekš bijusi augstākā visā apkārtnē un to viegli varēja pamanīt no ielas. Tagad māju pilnībā aizsedza jaunais projekts. Pie nama ārdurvīm vecs vīrs staipīja kaut kādus vadus un pīpēja Gerda.

“Jonas! Es tev zvanu un zvanu jau pusstundu! Kur tu ellē ratā vazājies?”

“Man kārtējo reizi izlādējās telefons. Tev ir aifona lā...”

Taču Gerda jau metās man ap kaklu un apkampa tā, it kā es būtu atgriezies no kara.

“Ejam ātri iekšā, gribu tev parādīt, ko esmu atradusi. Tā ir īsta pērle! Pilnīgs kičs, bet ir tieši – tieši tas, kas mums vajadzīgs!”



Un viņa pamāja ar roku večukam.

“Tas ir Simeons. Viņš ir sētnieks vēl no padomju laikiem. Viņš mazliet saprot vāciski, iedomājies? *Simeon, verstehst du was ich sage...?*¹”

“Gerda, te puspilsēta mazliet saprot vāciski.”

Tomēr viņas entuziasms bija nerimstošs un jau vietējā alus uzsildīts. Viņa mani pa koka kāpnēm burtiski iestūma viesnīcā.

Iekšpusē valdīja mākslinieciska puskrēsļa. Gar sienām skopi sakarinātas padomju laika gleznas un pāris vimpļu, tālāk, galvenajā zālē, bārs, un tā galā uz sarkana galda – ne pielikt, ne atņemt! – apzeltīta Ļeņina galva ar krievisku uzrakstu augšā. Mēbeles diezgan pavecas un pāris apbružātu, taču noteikti ne padomju gadu izcelsmes stāvlampu ar samta abažūriem. Pie vienas sienas glezna ar strādniekiem, kuri nes baļķi kopā ar Ļeņinu, pie otras paklājs. Patiešām diezgan kičīgi, līdzīgas vietas tagad ir modē, un tādas biju redzējis Berlīnē.

“Gerda, vai tiešām...”

“Jā, jā! Iedomājies, Ļeņins bija te, Rīgā, dažas dienas. Bet ne šajā ēkā, blakus, un tur man neļāva fotografēt. Iedomājies, es jau noskaidroju – tur šobrīd ir dienas viesnīca. Kur kādreiz gulēja Ļeņins, tagad drāžas slepeni mīļākie. Vai tas nav *episki*? To mums noteikti vajadzēs iekļaut grāmatā.”

“Gerda, te, kā jau es teicu, visi runā vāciski.”

“Viņa nerunā.”

Gerda pamāja uz bāra pusi, kur rosījās tumšmataina gara auguma meitene.

¹ Simeon, vai tu saproti, ko es saku? (*Vācu val.*)



“Labi. Un ko tu iesaki ar šo visu darīt?”

“Kā – ko? Apsēdies un apskaties. Kāds interjers! Vai mēs te nevarētu uztaisīt dažas bildes? Varbūt ar to veco sētnieku?”

Palūkojos apkārt. Dekorāciju bija vairāk, nekā sākumā likās: pie sienas dzeltena kumode ar sporta kausiem, otra siena pilnībā izlīmēta ar avīzēm krievu valodā. Taču to visu es jau biju redzējis Ungārijā, kur daudz fotografēju *ruin* pabus, arī Čehijā bija līdzīgs bārs. Un, kā jau teicu, arī Berlīnē. Nekā īpaši autentiska, šaubos, vai paši šejienes darbinieki, piemēram, jaunā meitene pie bāra, vispār piedzīvojuši padomju laikus. Parasti tādas vietas ierīko centrā, kur pārpilnām drūzmējas glamūrīgi vīna bāri, eksotiskas ēdinātavas un smalki restorāni, lai par augstām cenām ievilinātu alternatīvākā konceptā. Ļeņina vietā te tikpat labi varēja būt Ķe Gevara, Markss vai vienkārši kāds depresīvs portrets. Dzērienu kartē parasti tad bija vietējais *craft* alus, kas nemaz nebija daudz lētāks par blakus esošā dārgā itāļu restorāna vīnu, un vieni un tie paši snobi kursēja no austeru degustācijām uz “autentisku graustu pieredzi”. Šur tur varēja redzēt betona griestus vai vecos PSRS laika sienu dekorus, tiem vēl bija kaut cik vēsturiska vērtība. Taču *LENINS HOTEL* izskatījās pēc pieklājīga eiroremonta, un ar acs kaktiņu paspēju ievērot, ka glāze, ko Gerda turēja rokās, nāk no *IKEA*.

“Gaisma te ir ne visai.”

“Nu, Budapeštā teici to pašu. Bet cik labas bildes tev sanāca!”

“Budapeštā bija *wabi sabi*.”

“Kas vēl par *wabi sani*?”

“*Wabi sabi*. Saplīsušas krūzītes skaistums. Plaisas sienā un tamlīdzīgi. Tev nesaprast.”

“Atkal jau tu ar savu filozofiju! Tu mani par galīgi dumu uzskati, vai? Tas ir Klausa dēļ? Jonas, mums ir *projekts*. Es jau trīs dienas esmu šajā pilsētā un saku tev – šī vieta ir diezgan *okei*, ja mēs vēl to apaudzēsim ar stāstu. Mums vajag stāstu, un viss būs pirmā. Gribi redzēt numuriņus?”

Papurināju galvu. Jutos saguris no lidojuma, lai gan Budapešta nemaz nebija tik tālu. Bet lidmašīna kavējās vairāk nekā stundu, un tas bija šķītis kā mūžība. Piedevām arī nosalu, meklēdams ceļu uz viesnīcu, – ārā bija tipiski drēgni viltīga aprīļa diena, bet ilgās pēc pavasara saģērbos plānāk, nekā vajadzētu. Alku sildoša dzēriena un miera.

“Vēlaties kaut ko pasūtīt?”

Tā nebija garā meitene, bet cita, mazāka un gaišiem matiem, zilā kleitā ar sarkanu padomju pionieru kaklautu. Gerda iespurdzās.

“Jā, *Jack Daniels* ar kolu. Atsevišķi.”

“Mums ir tikai *Jameson*.”

“Tad to.”

“Un man, lūdzu, bio limonādi un šņabi.”

Meitene pasmaidīja un nolika uz galda riekstiņus. Uz krūtīm blakus kaklauta mezglam bija vārda piespraude *Alma*.

“Paga, tu minēji to vietu... pie robežas,” es atcerējos.

“Tas nav īsti pie robežas. Rietumu pusē, pilsētā pie jūras. Vismaz trīs stundu braucienā no šejienes. Pamesta krievu militāristu teritorija ar bijušo cietumu, kur tagad ierīkots muzejs. Vai viesnīca, jānoskaidro.”

“Tad jau tas pats. Un cietums-viesnīca ir *triks*.”

“Jonas... Atkal jau tu ar saviem trikiem! Labi, vēl ir vecs cietoksnis austrumu pusē. Tiesa, no cara laikiem...”

“Tajā Rotko pilsētā?”

“Jā. Es gan domāju, ka tev labāk patiktu tas cietums rietumos, pareizāk sakot, apkārtnes teritorija. Es skatījos internetā, tur ir vesela spokaina pilsēta, bijusī padomju armijas bāze... Baraku tipa daudzstāvenes, vidū pareizticīgo baznīca. Iespaidīgi.”

“Vienalga izklausās pēc *trika*.”

“Viss tev ir triks, Jonas!”

“Viss *ir* triks. Tas ir pie pašas jūras?”

“Īsti ne. Līdz jūrai vēl gabals.”

Gerda izplāja mums priekšā Latvijas karti, uz kuras zibenīgi parādījās mans *Jameson*.

“Es atvainojos...” Meitene iespurdzās.

Tā bija otra, garā, meitene.

“Kā tevi sauc?”

“Arina.”

“Airina?”

“Nē. Arina.”

Viņa pagriezās, lai noliktu kolu, un atklāja mums otru sejas pusi, kuru gandrīz pilnībā pāršķēla gara, neglīta ugunszīme. Tagad varēja redzēt, ka meitene bija pat skaista un varbūt varētu pretendēt uz modeles karjeru ar savām garajām kājām un gaumīgajām, bet ne vulgārājām krūtīm, taču rēta viņu pārvērtā pasaku briesmonē. Pa dienu skaistule, pa nakti ragana. Nē, tajā pasakā bija otrādi – skaistule viņa bija naktī, kad neviens, izņemot mīļoto, neredzēja.